

здійснюють політику протидії злочинності, а також особам (політичним лідерам, керівникам окремих органів), які приймають рішення щодо протидії злочинності, у подоланні невизначеності, а також забезпеченні вчасного відвернення загроз й аналітичної підтримки оперативної (запобіжної) діяльності.

1. Голіна В.В. Кримінологічна політика в Україні: деякі теоретико-прикладні проблеми [Текст] / В. В. Голіна // Вісн. Акад. прав, наук України. – 2008. – № 2. – С. 182-190.;

2. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності [Текст]: прийнята резолюцією 55/25 Ген. Асамблеї від 5 листоп. 2000 р.: ред. від 04.02.2004 р. // Збірник міжнародних договорів України про правову допомогу у кримінальних справах. Багатосторонні договори. – К., 2006. – С. 570-575.

3. Корнієнко, М. В. Протидія організованої злочинності в країнах ЄС та США [Текст] / М. В. Корнієнко. – К.: НТВ Правник, 2002. – 372 с.

Журба Н.В.

курсант II курсу
факультету підготовки фахівців
для підрозділів кримінальної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Кисельов А.О.,

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри оперативно-розшукової
діяльності факультету підготовки фахівців
для підрозділів кримінальної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,

СПЕЦІАЛЬНІ МЕТОДИ В КРИМІНАЛЬНОМУ АНАЛІЗІ

Проблема спеціальних методів в кримінальному аналізі полягає у збалансованості між забезпеченням ефективної боротьби зі злочинністю та захистом прав та свобод осіб. Спеціальні методи – це такі методи дослідження, які передбачають використання різноманітних технічних засобів та прийомів для здійснення кримінального розслідування. Серед таких методів можуть бути: використання слідчих експертиз, проведення підслідних або контрольованих закупок, використання технічних засобів

збору інформації (наприклад, приладів для прослуховування, фото- та відеозйомки тощо), використання конфіденційних агентів, обшуки та інші.

Спеціальні методи в кримінальному аналізі також можуть включати в себе такі заходи, як підслуховування, спостереження, фіксацію телефонних дзвінків, відео- та аудіофіксацію та інші. Використання цих методів може бути корисним для розслідування кримінальних проваджень та захисту громадської безпеки, але воно повинне бути обмежене законом та розумними стандартами використання [1, с. 56].

Спеціальні методи в кримінальному аналізі – це методи дослідження, які застосовуються правоохоронними органами для отримання додаткової інформації про кримінальне правопорушення та його учасників. Ці методи можуть включати в себе такі дії, як збір інформації за допомогою різних джерел, проведення прихованих слідчих дій, використання технічних засобів спостереження, звернення до джерел інформації, що знаходяться під захистом закону тощо.

Враховуючи складність та потенційну небезпеку спеціальних методів, їх використання часто регулюється законодавством, інструкціями та протоколами правоохоронних органів. Застосування спеціальних методів повинно бути обґрунтованим та мотивованим, а їх ефективність та доцільність повинна бути висвітлена у вирокі суду.

Теоретичні аспекти дослідження спеціальних методів в кримінальному аналізі пов'язані з питаннями етики, законності та ефективності використання цих методів. З одного боку, їх використання може бути доречним у випадках, коли інші методи розслідування не дають необхідної інформації. З іншого боку, незаконне використання спеціальних методів може порушувати права та свободи людини та ставити під загрозу довіру громадськості до правоохоронних органів [2, с. 39-42].

Також важливими аспектами є питання про прозорість та відповідальність використання спеціальних методів. Необхідно забезпечити ефективний контроль та нагляд за використанням спеціальних методів, щоб уникнути можливого зловживання владою та порушень прав людини.

Спеціальні методи в кримінальному аналізі можуть мати значний вплив на процес кримінального розслідування та судового процесу. З одного боку, вони можуть стати потужним інструментом у розслідуванні серйозних кримінальних правопорушень, де звичайні методи не працюють. З іншого боку, їх застосування може призвести до порушення прав підозрюваних та обвинувачених.

Спеціальні методи можуть забезпечити значну кількість інформації, яка може бути корисною для кримінального розслідування та судового процесу, наприклад, отримання відео- та аудіозаписів, встановлення місцезнаходження підозрюваного чи обвинуваченого, зібрання доказів про злочинну діяльність через інформаційні технології. Проте, їх застосування повинно бути обмежене, щоб не порушувати права людини на приватність та

інші гарантії, передбачені міжнародними стандартами [3, с. 24].

У деяких випадках, використання спеціальних методів може викликати питання щодо законності доказів, зібраних за їх допомогою. Наприклад, якщо докази були зібрані з порушенням прав підозрюваного чи обвинуваченого, це може призвести до їх відхилення судом. Також, застосування спеціальних методів може викликати сумніви щодо їх законності, що може бути протиставлено між правоохоронними органами та громадськістю, та призвести до зниження довіри до системи правосуддя.

Однак, використання спеціальних методів може порушувати права та свободи осіб, зокрема право на приватність та особисте життя. Такі методи можуть бути використані без достатніх підстав або із зловживанням ними, що може призвести до порушення принципу невинності до доведення вини. Тому вирішення питання щодо використання спеціальних методів в кримінальному аналізі є складним і вимагає балансу між необхідністю боротьби зі злочинністю та захистом прав та свобод осіб.

Використання спеціальних методів може порушувати права та свободи осіб, оскільки вони часто застосовуються без належного контролю та забезпечення прав на захист від неправомірних дій. Наприклад, використання підслуховування телефонних розмов може порушувати приватність та конфіденційність комунікації. Крім того, незаконне збирання доказів, отриманих за допомогою спеціальних методів, може призвести до помилкового засудження невинної людини [4, с. 233].

Також використання спеціальних методів може порушувати право на презумпцію невинності, оскільки вони можуть призводити до того, що підозрюваний стає об'єктом підозри на тлі відсутності достатніх доказів.

Отже, використання спеціальних методів у кримінальному розслідуванні та судовому процесі потребує належного контролю та забезпечення прав на захист від неправомірних дій, щоб уникнути порушення прав та свобод осіб.

У висновку можна зазначити, що спеціальні методи в кримінальному аналізі є необхідним інструментом для боротьби зі злочинністю, однак їх використання повинно бути суворо контрольованим і регульованим законодавством. Важливо дотримуватись засад правової держави та захисту прав та свобод осіб, зокрема, застосовуючи спеціальні методи тільки в разі наявності вагомих підстав та згідно з процедурними вимогами [5, с. 100].

При використанні спеціальних методів необхідно враховувати ризики порушення прав та свобод осіб, а також забезпечувати ефективний контроль інституцій, які здійснюють ці методи. Для забезпечення правової визначеності і стабільності судової практики важливо, щоб спеціальні методи були врегульовані чіткими процесуальними нормами, які забезпечуватимуть їхнє правомірне застосування та захист прав та свобод осіб.

1. Основи кримінального аналізу: посібник з елементами тренінгу / Користін О.Є., Албул С.В., Холостенко А.В., Заєць О.М., Ісмаїлов К.Ю., Тетерятник Г.К., Горбаньов І.М. Одеса : ОДУВС, 2016. 112 с.

2. Кримінологія : підручник [Текст] / О. М. Джужа, В. В. Василевич, В. В. Черней, С. С. Чернявський та ін. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. В. В. Чернея ; за наук. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. М. Джужі. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. 612 с.

3. Актуальні питання та перспективи розвитку кримінального аналізу в правоохоронній системі України [Текст] : матеріали міжвідом. наук.-практ. конф. (Київ, 11 серп. 2022 р.) / [редкол.: С. С. Чернявський, Д. І. Овсянюк, В. В. Корольчук]. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2022. 333 с.

4. Палій А. Система розпізнавання емоцій в мові людини. Магістерська дисертація на здобуття ступеня магістра за спеціальністю «124 Системний аналіз». *Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Інститут прикладного системного аналізу, кафедра математичних методів системного аналізу.* Київ, 2019 р.

5. Білоус Р., Василичук В., Таран О. Використання методів кримінального аналізу під час оперативного провадження та досудового розслідування. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ.* 2021. № 1 (118). 137 с.

Карповський С.В.,

викладач кафедри
оперативно-розшукової діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Лашко Я.К.,

здобувач вищої освіти
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ДЕЯКІ НАПРЯМКИ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ПРОТИДІЇ СКОЄННЮ РОЗБІЙНИХ НАПАДІВ

Сучасна кримінальна ситуація в нашій країні характеризується активним, стрімким зростанням кількості кримінальних правопорушень, вчинених з особливою жорстокістю, із застосуванням вогнепальної зброї, бойових припасів, серед яких левову частку займають розбійні напади. Тобто якісна та швидка протидія корисливій кримінальній протиправності, зокрема розбійним нападам, сьогодні набуває актуальності.

Дане положення влучно корелюється з думкою Телейчука Віталія Григоровича, з яким я повністю згоден, про те, що нинішня криміногенна ситуація потребує впровадження у практику правоохоронних органів сучасних прийомів і методів протидії розбійним нападам, розроблення